

Avdelning 6

Ulrika Geijer, ulrika.geijer@dom.se

ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

Remissyttrande över promemorian Säkerhetszoner – ökade möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott (Ds 2023:31)

Ju2023/0278

Sammanfattning

Utifrån de aspekter förvaltningsrätten ska beakta har domstolen inga synpunkter på förslagen i promemorian utom i den del de avser övervägandena kring hur polismyndighetens beslut om säkerhetszoner ska bli föremål för domstolsprövning. I den delen framstår inte argumenten för valet av överklagande i stället för underställning som helt övertygande.

5.4.1 En möjlighet att överklaga beslut om en säkerhetszon

Förslaget innebär att ett beslut om säkerhetszon ska kunna överklagas av den beslutet angår om det går hen emot. I promemorian finns ett avsnitt under rubriken Vem som ska få överklaga (s. 121-122). Texten beskriver gällande rätt, är allmänt hållen och ger endast ett konkret exempel på någon som möjligen kan påverkas på ett sådant sätt att klagorätt föreligger (en näringsidkare inom säkerhetszonen).

Förvaltningsrätten delar promemorians utgångspunkt att ett beslut om säkerhetszon av rättssäkerhetsskäl behöver komma under domstolsprövning i efterhand. Frågan om sådan prövning i praktiken blir av kommer dock med promemorians förslag att vara beroende av att dels enskilda individer överklagar, dels domstolen anser att de har rätt att överklaga. Mot bakgrund av att polismyndigheten enligt promemorian uppgett att det för hela landet kan bli fråga om cirka 25 beslut om säkerhetszon per år, kan det ta tid innan det finns en tydlig praxis för vem (om någon) som kan ha rätt att överklaga. En sådan osäkerhet beträffande frågan om domstolsprövning i praktiken framstår för förvaltningsrätten som olycklig.

I promemorian finns en beskrivning av tillämpliga sekretessbestämmelser och möjligheten att inskränka partsinsynen för den som överklagar (avsnitt 5.5). Underlaget för beslutet om säkerhetszon kommer att innehålla uppgifter som omfattas av sekretess. Det bör vara relativt vanligt att uppgifterna är av sådan karaktär att domstolen vid prövningen av ett överklagande måste inskränka partsinsynen i förhållande till den eller de som överklagat beslutet. En domstolsprövning genom överklagande skulle således i den situationen endast vara skenbart kontradiktorisk.

Förvaltningsrätten förordar i stället att domstolsprövning sker genom att ett beslut om säkerhetszon ska underställas allmän förvaltningsdomstol. Underställning är ett etablerat sätt att snabbt få domstolsprövning av ingripande beslut. Med hänsyn till det begränsade antalet beslut, att de kommer att beröra ett område där många personer bor och verkar och att ett beslut kan misstänkas få stor uppmärksamhet i media bör regelverket garantera en domstolsprövning för alla beslut. I domstolens prövning av ett underställt beslut måste det inte finnas någon motpart. Den problematik rörande inskränkningar av partsinsynen som beskrivs i promemorian ställs därmed normalt inte på sin spets.

Beredning och beslut

Detta remissyttrande har beslutats av chefsrådmannen Ulrika Geijer.

Ulrika Geijer